

Nešto veliko što je Ljubav (XII): Poziv na brak

„Ljepota poziva na stvaranje
kršćanske obitelji sa sobom nosi
poziv na svetost koja nije
drugorazredna, već
prvorazredna.“

20.09.2019.

Kad je sveti Josemaria prvi put počeo
govoriti o pozivu na brak, prije
gotovo stoljeća, spajanje ova dva
koncepta znalo je zbuniti ljude, ako
ne i nasmijati ih; bilo je to kao

govoriti o ptici bez krila ili četvrtastom kotaču. „Smijete se jer vam kažem da imate 'poziv na brak'? Pa, imate upravo to: poziv.“[1] U mentalitetu tog doba, a ponekad i danas, „imati poziv“ značilo je ostaviti iza sebe ono što je normalno u životu kako bismo mogli služiti Bogu i Crkvi. A za većinu ljudi normalno je imati obitelj, djecu, dom, posao, kupnje, račune, perilice rublja, ostatke hrane u hladnjaku...

Ovaj popis, raznolik i nepredvidljiv poput samog života, ne samo da se uklapa u „kvadratni kotač“ poziva na brak, već tamo pronalazi svoj najbolji izraz. Pogled na „brak kao pravi Božji poziv“[2] proizlazi izravno iz uvjerenja da Bog blagoslivlja normalnost obiteljskog života i želi tamo „prebivati“. Ti prebivaš u svetom mjestu, hvali Izraelovoj, kaže psalam koji je Isus molio na križu (Ps 22,4). Bog, Sveti, želi živjeti usred najnormalnijih

života obitelji. Života pozvanih da postanu, kroz ljubav izraženu tamo, hvala Njemu: da postanu „nebo“, unatoč svim neizbježnim nedostacima ovog privremenog mjesta koje je naš zemaljski život.

Neka ti putovanje bude ugodno

Taj se mladić nasmijao kad je čuo riječi „poziv na brak“, ali se i zamislio. I dobio je konkretan savjet: „Preporuči se svetom Rafaelu da te sačuva čistim, kao što je učinio Tobiji, do kraja puta.“[3] Sveti Josemaria ovdje se poziva na jedinu priču u Bibliji o ovom Arkandelu, prema kojem je gajio posebnu naklonost; toliko da je vrlo rano svetom Rafaelu povjerio svoj apostolat s mladima.[4] „Knjiga o Tobiji je očaravajuća“, jednom je rekao.[5] Iako je cijela knjiga pripovijest o putovanju, ona nam omogućuje da duboko uđemo u živote dvaju domova i svjedočimo rođenju trećeg. Čak i samo putovanje

dijeli tu atmosferu doma, s malim detaljem koji umjetnici nisu propustili primijetiti kroz stoljeća. Ova knjiga je jedino mjesto u Svetom pismu gdje vidimo kućnog psa koji prati Tobiju i svetog Rafaela na cijelom njihovom putovanju (usp. Tob 6,1; 11,4).

Kad se Tobija spremao otići, otac ga blagoslivlja ovim riječima: Bog koji prebiva na nebesima neka ti blagoslovi put i anđeo njegov neka te prati (Tob 5,16). Sveti Josemaria parafrazirao je ove riječi kada je davao blagoslov onima koji su se spremali krenuti na putovanje: „neka Gospodin bude na tvom putu i anđeo njegov neka ide s tobom.“[6] A pravo putovanje, najodlučnije, jest put života, kada se muž i žena međusobno predaju u braku, odgovarajući na Božji san koji seže do početka svijeta.[7] Koliko je onda važno pomoći mladima da otkriju i ponovno otkriju nakon mnogo

godina putovanja „ljepotu poziva na stvaranje kršćanske obitelji“[8]:
poziv na svetost koja nije
drugorazredna, već prvorazredna.

Kad život uistinu počinje

Čovjekov poziv rađa se iz jednostavnog otkrića koje sa sobom nosi mnoge posljedice: uvjerenje da smisao, istina našeg života ne leži u životu za sebe, za vlastite brige, već za druge. Otkrivamo da smo u životu primili toliko ljubavi i da smo pozvani činiti isto: davati ljubav. Samo tako će se čovjek istinski pronaći. Davati ljubav, ne samo u slobodnim trenucima, smirivati svoju savjest, već učiniti ljubav središnjim ciljem našeg života, težištem svih naših drugih briga.

Prije i nakon braka sa Sarom, mladić Tobija dobiva nekoliko savjeta u tom pogledu, s apelima na ono što je u njemu najplemenitije. Njegov otac Tobit, koji ga šalje na putovanje kako

bi prikupio novac za njihovu budućnost (usp. Tob 4,2), prvo mu želi prenijeti njegovu najvažniju baštinu, ono što je najviše cijenio u vlastitom životu. Sine, kada umrem, pristojno me pokopaj. Poštuj svoju majku, ne ostavljaj je svega svog života, čini sve što će joj biti mило i nemoj je žalostiti... sjeti se Gospodina Boga našega; nemoj griješiti ili kršiti njegovih zapovijedi... Ne okreći lica od siromaha, pa ni Bog neće okrenuti lica od tebe. Od onoga što imaš i prema tome koliko imaš dijeli milostinju: imaš li malo, daj malo, ali ne oklijevaj dati milostinju... U svakoj prilici hvali Gospoda Boga i moli ga da ti upravlja putove, da sve tvoje staze i namjere dobro završe (Tob 4,3-19). Nekoliko tjedana kasnije, Tobija, nedavno oženjen, sprema se krenuti na put natrag u roditeljski dom, a njegova nova svekrva, Edna, upućuje mu oproštajnu molbu: nek' ti Gospodar neba dade sretan povratak, a meni neka udijeli milost

da vidim djecu koju ćeš imati s
mojom Sarom, da osjetim radost pred
Gospodom. Evo, predajem ti kćer
svoju na čuvanje: ne žalosti je (Tob
10,12).

Bog poziva muža i ženu da se štite,
da se brinu jedno za drugo, da
izlijevaju svoj život jedno za drugo:
odavde proizlazi tajna njihovog
osobnog ispunjenja, koje stoga
nikada ne može biti samo
samoispunjenje. Najdublje značenje
života je davati život. To vidimo u
Isusovom životu: Došao sam da
imaju život i da ga imaju u izobilju
(Iv 10,10). Tako su živjeli i sveti Josip
i Gospa, s najponiznijom,
najnježnijom i najprofinjenijom
ljubavlju koju je ovaj svijet ikada
vidio, brinući se jedni za druge i
brinući se prije svega za Život koji je
postao tijelom. I tako Bog želi da žive
njegovi učenici, da gdje god se
nalazimo zračimo njegovom radošću,
njegovom žudnjom za životom. To je

jezgra smisla našeg kršćanskog poslanja.

„Nedostatak ljubavi i osmijeha pretvorio je naše gradove u pustinje. Toliko zabave, toliko stvari za gubljenje vremena, za smijeh, ali ljubavi nedostaje. Osmijeh obitelji može pobijediti ovo dezertifikaciju naših gradova. To je pobjeda obiteljske ljubavi. Niti jedan ekonomski i politički inženjering ne može zamijeniti ovaj doprinos obitelji. Projekt Babilon gradi beživotne nebodere. Duh Božji umjesto toga čini pustinju plodnom (usp. Iz 32,15).“[9]

Najdublje značenje života je davati život. To otkriće, koje se može učiniti čak i u adolescenciji, ali se ponekad postiže tek kasno u životu, označava pravi prijelaz iz djetinjstva u ljudsku zrelost. Mogli bismo reći da tek tada čovjek istinski počinje biti osoba: da tek tada život istinski počinje. Jer

„imati velike snove znak je života; voljeti, to je ono što život znači. Voljeti do te mjere da se možeš dati za voljenog. Biti u stanju zaboraviti na sebe, to znači biti svoj; biti u stanju umrijeti za nešto, to znači živjeti. Osoba koja misli samo na sebe nije nitko, prazna je; samo osoba koja može zaboraviti na sebe, koja može dati sebe, koja može voljeti jednom riječju, živa je.“[10]

Opseg "da"

U tom svjetlu vidimo koliko je poziv na brak udaljen od „poriva za samozadovoljstvom ili pukog sredstva za sebično ispunjenje vlastite osobnosti“.[11] Svakako, naša osobnost se istinski razvija tek kada se možemo predati drugoj osobi. Bračni život je također izvor mnogih zadovoljstava i radosti; ali nitko ne propušta vidjeti da on sa sobom nosi i probleme, zahtjeve, obmane. Pa

ipak, kako je lako pokušati pobjeći od ovog manje privlačnog lica ljubavi.

Možemo se ovdje sjetiti kako se neka bračna slavlja planiraju s velikom pažnjom, ne štedeći novac, čineći sve što je moguće kako bi se osiguralo da to bude nezaboravno iskustvo i dostojno društvenog položaja obitelji. Ali onda dolazi stvarnost svakodnevnog života, razočaranje koje može nastati nakon nekoliko mjeseci ili godina, kada se suočimo s nesavršenostima obiteljskog života: kada se pojave problemi, kada se jasnije vide nedostaci supružnika i postane teško razgovarati jedno s drugim, slušati jedno drugo, liječiti rane koje se otvaraju, izljevati ljubav. Tada se može početi gubiti iz vida činjenica da je brak „pravi Božji poziv“, koji traži od supružnika da se istinski predaju, kao otac, majka, muž, žena... sa pozivom. A to bi zaista bilo nesretno: obitelj koju je Bog želio da bude sretna, čak i usred

teškoća i nevolja, a koja na kraju skrene s puta, zadovoljna time da se samo „trpi“.

Na dan kada se muškarac i žena vjenčaju, odgovaraju s „da“ na pitanje vole li se. Ali pravi odgovor daje samo njihov vlastiti život: iskovano u sporoj vatri „zauvijek“ njihovog međusobnog „da“. „Na najvažnija pitanja čovjek uvijek odgovara cijelim svojim životom. Nije važno što govori, koje riječi koristi. Na kraju, odgovor dolazi iz djela vlastitog života. Tko si ti? Što zaista želiš? Odgovor dolazi samo iz cijelog vlastitog života.“[12] I to „da“ cijelog života, koje se svakodnevno iznova ostvaruje, postaje sve dublje i autentičnije. Neizbježna naivnost koja označava početak bračnog života pretvara se u svjetlom ispunjenu nevinost, bez ikakvog cinizma: u „da, draga“ koje sada zna, ali i voli.

Neosporna dubina ovog "da", neopozivog ako ljubav treba biti istinita, također je razlog zašto Crkva i dalje ide protiv struje u svojim učenjima o vremenu zaruka i otvorenosti supružnika životu. Iako ovaj stav vodi do optužbi za neprosvijećenost i oštrost, ona strpljivo inzistira jer zna da je Bog poziva da čuva istinu ljudske ljubavi, posebno u njezinom "domovu kraju". [13] Time Crkva ne brani apstraktnu istinu, pravilo iz priručnika. Umjesto toga, štiti istinu konkretnih života, obitelji; štiti ljudske odnose od prave smrtonosne bolesti: od otrova koji se suptilno uvlači, isprva odjeven u romansu i trijumf, sve dok se iznenada ne razotkrije, možda tek nakon nekoliko godina, kao ono što stvarno jest: sebičnost koja može zarobiti svakog supružnika u njemu samome.

Istina je da postoji prividna velikodušnost i radost življenja u

osobi koja odluči: „Uživat ću u svemu što mi moje tijelo može dati i podijeliti to sa svima koji mi se žele pridružiti.“ U ovom pristupu životu možemo čuti jasan odjek iz prvih poglavlja Postanka: mladost je tako ukusan plod... zašto ga ne okusiti u potpunosti? Zašto me Bog želi lišiti te slatkoće? (usp. Post 3,2.6). Mladi ljudi danas koji žele živjeti kršćanskim životom osjećaju istu tu privlačnost, ali vide da je to samo fatamorgana i žele dublje shvatiti istinu. Svojim trudom da sačuvaju svoju ljubav čistom ili da ponovno steknu svoju nevinost ako su je možda izgubili, pripremaju se voljeti bez „posjedovanja“ druge osobe, bez da je „proždiru“. Na ovaj ili onaj način pitaju se: s kim ću podijeliti ovu žudnju za životom koju osjećam u sebi? Je li ovo doista prava osoba? Hoćemo li se istinski voljeti ili ćemo se samo željeti? Znaju da će svojim tijelom dati i svoje srce, svoju osobu, svoju slobodu. Znaju da sve to

istinski odgovara samo "da zauvijek"; i znaju da su oni i svaka osoba dostojni "da bez uvjeta". Ako ta odluka nedostaje, nisu spremni dati ovaj dar, niti su drugi spremni primiti ga; to je dar koji bi ih ostavio praznima iznutra, iako bi to mogli otkriti tek s protokom vremena.

Ista „logika“ leži u osnovi poziva onih koji su u celibatu i koji također žele ljubiti Boga svojim tijelom, jer mu ga daju iz dana u dan. Da, brak i celibat se međusobno obasjavaju i trebaju, jer oboje izražava besplatnost koja se može razumjeti samo u Božjem svjetlu, iz slike o sebi koju je Bog u nas ugradio, po kojoj sebe vidimo kao dar, druge vidimo kao dar i shvaćamo da smo pozvani davati život: svojim roditeljima, djeci, unucima... svima.

Kad Isus otkriva ovo duboko značenje ljubavi, njegovi učenici su zbunjeni, toliko da im mora reći: Ne

mogu svi prihvatiti ovo učenje, nego samo oni kojima je dano (Mt 19,11). Mladi i roditelji koji pokušavaju živjeti kršćanskim životom, iako ponekad mogu naići na nedostatak razumijevanja kod drugih, trebali bi shvatiti da im se duboko u sebi mnogi ljudi dive, iako ponekad ne mogu točno izraziti zašto. Dive im se jer svojom iskrenom ljubavlju daju jasan izraz radosti i slobodi Božje ljubavi, želji koju svaki muškarac i žena duboko u srcu krije, „s neizrecivim uzdasima“ (Rim 8,26).

Srce koje ne želi patiti

Ime Rafael znači „Bog liječi“. To znači da Bog bdije nad svakom osobom i brine se za nju. Arkandelova intervencija u životima Tobita, Ane, Tobije i Sare vidljiv je izraz stvarnosti koju često gubimo iz vida: Božja zaštitnička briga za obitelji, važnost koju pridaje njihovom uspjehu i sreći (usp. Tob 12,11-15). Bog želi biti blizu

nas, iako mu ponekad odbijamo dopustiti, jer zapravo ne želimo da nam bude blizu. U priči o rasipnom sinu, koji je otišao u daleku zemlju (Lk 15,13), možemo vidjeti ne samo određene ljude, već i cijela društva i kulture: svijet koji se udaljava od Boga i tako postaje neprijateljsko mjesto gdje mnoge obitelji pate, a ponekad i dožive brodolom. Unatoč svemu, poput oca u prispodobi, Bog se nikada ne umara čekati i uvijek pronalazi način da bude prisutan u tim ponekad tragičnim stvarnostima, tražeći svaku osobu, čak i kada se mnoge rane moraju izliječiti.

Knjiga o Tobiji također nam pokazuje kako Božja blizina i briga za obitelji ne znači biti pošteđen svake teškoće, bilo unutarnje ili vanjske. Tobit je, na primjer, pravedan čovjek, čak i heroj, a ipak Bog dopušta da oslijepi (usp. Tob 2,10). Njegova žena stoga mora pokušati pronaći prihod za obitelj i jednog dana, uz plaću, dobiva i jare.

Tobit, možda loše volje zbog svoje sljepoće, misli da mu je žena ukrala jare i nenamjerno izaziva nered u obitelji. Kao što nam sam Tobit kaže: Ali ja joj nisam vjerovao i rekao sam joj da ga vrati vlasnicima; i pocrvenjeo sam zbog nje. Tada mi je ona odgovorila: "Gdje su tvoje milostinje i tvoja pravedna djela? Čini se da sve znaš!" (Tob 2,14). Suočen s ovim oštrim odgovorom, Tobit je ispunjen tugom i počinje plakati i moliti se, moleći Boga da ga uzme k sebi (usp. Tob 3,1-6).

Ipak, Tobit i dalje čini sve što može kako bi usrećio svoju ženu, iako mu to ne uspijeva uvijek. Tako, na primjer, kada je Tobija već na putu kući, sada sretno oženjen i s novcem koji mu je otac dao da oporavi, njegova majka Ana, koja se od samog početka protivila Tobijinom putovanju, boji se najgoreg: Mladić je propao; njegovo dugo odgađanje to dokazuje... Zar mi nije žao, dijete

moje, što te puštam da odeš, ti koji si svjetlo očiju mojih? Tobit, koji je također zabrinut, pokušava je umiriti: Budi mirna i prestani se brinuti; on je dobro. A Ana odgovara: Budi miran i prestani me varati; dijete moje je propalo. Ali s majčinskim nedosljednim srcem, ona se potajno nastavlja nadati njegovom povratku: I svaki dan je izlazila na put kojim su krenuli; nije ništa jela danju, a noću nije prestajala tugovati za svojim sinom Tobijom (Tob 10,1-7).

Dirljivo je vidjeti kako se tijekom stoljeća svakodnevni izazovi s kojima se obitelji suočavaju nisu puno promijenili. Nesporazumi, neuspjesi u komunikaciji, brige za djecu... „Imali bismo lošu predodžbu o braku i ljudskoj naklonosti kada bismo mislili da ljubav i radost prestaju kada se suočimo s takvim poteškoćama.“[14] Početni proces zaljubljivanja – koji pruža snagu

potrebnu za san o osnivanju obitelji – obično prikriva nedostatke druge osobe. Ali nekoliko tjedana života pod istim krovom dovoljno je da se shvati da nitko ne dolazi savršen na dan vjenčanja i da stoga bračni život treba biti put stalnog obraćenja za oba supružnika, koji rade zajedno kao tim. Sve dok muž i žena nastavljaju jedno drugome davati novu priliku svaki dan, njihova će srca svakim danom postajati sve ljepša, iako će neka od njihovih ograničenja i dalje ostati, pa čak i postati kristalizirana.

Stara pjesma kaže: „Srce koje ne želi patiti, cijeli svoj život provodi bez ljubavi.“[15] A C.S. Lewis je u tom smislu napisao: „Voljeti uopće znači biti ranjiv. Volite li bilo što, vaše će srce sigurno biti iscijeđeno i moguće slomljeno. Ako želite biti sigurni da će ostati netaknuto, ne smijete nikome dati svoje srce, čak ni životinji. Pažljivo ga omotajte

hobijima i malim luksuzima;
izbjegavajte sve zaplete; zaključajte
ga sigurno u lijes ili kutiju svoje
sebičnosti.“[16] Svakako, mladenci se
ne susreću s istom opasnošću kao
Tobija i Sara, koji moraju biti
spremni suočiti se s opasnošću smrti
u svojoj prvoj bračnoj noći, kroz
zlobu zlog duha (usp. Tob 6,14-15;
7,11). Pa ipak, vrag sebičnosti -
smrtonosni neprijatelj - stalno prijeti
svim obiteljima, iskušenjem da
„grade planine“ od „nevažnih malih
trenja koje bi sebičnost mogla
nesrazmjerno povećati.“[17]

Stoga je važno da muž i žena govore
jasno, čak i kada to uključuje
otvaranje teških tema, a ne da se
malo po malo ukopavaju iza visokog
zida: trebaju ponovno izgraditi,
iznova, osjećaje koji ljubav
omogućuju. Sveti Josemaria je rekao
da su „svađe, sve dok se ne događaju
često, također dokaz ljubavi i gotovo
su potreba.“[18] Voda treba slobodno

teći, jer ako postane ustajala, počinje se prekrivati algama. Stoga je također vrlo važno da roditelji „nađu vremena za druženje sa svojom djecom, za razgovor s njima. Oni su najvažnija stvar - važnija od posla ili odmora. U svojim razgovorima roditelji bi se trebali potruditi slušati, obratiti pažnju, razumjeti, prepoznati činjenicu da su njihova djeca ponekad djelomično u pravu - ili čak potpuno u pravu - u nekim svojim buntovnim stavovima.“[19]

I prije svega, muž i žena trebaju razgovarati s Bogom, moleći Ga da im podari svoje svjetlo: Riječ je tvoja svjetiljka mojim nogama i svjetlo mojoj stazi (Ps 119,105). Iako nam knjiga o Tobiji nikada ne govori o ikakvim neslaganjima između Tobije i Sare, lako možemo zamisliti da se ona događaju, kao između Tobije i Ane, i kao u svim obiteljima. Ali možemo ih zamisliti i blisko povezane do kraja života, jer vidimo

njihov brak ojačan intimnim
sjedinenjem s Bogom: Blagoslovljen
si, Bože otaca naših, i blagoslovljeno
neka je tvoje sveto i slavno ime
dovijeka, moli Tobija u svojoj bračnoj
noći. Daj mi da nađem milosrđe i da
ostarim zajedno s njom (Tob 8,5.7).

Sveti Ivan Pavao II., „Papa obitelji“,
[20] jednom je usporedio bračnu
ljubav u Pjesmi nad pjesmama s
ljubavlju između Tobije i Sare.
„Supružnici u Pjesmi nad pjesmama,
žarkim riječima, izjavljuju jedno
drugome svoju ljudsku ljubav.
Mladenci u knjizi Tobije mole Boga
da budu sposobni odgovoriti na
ljubav.“[21] Spajajući ova dva opisa
bračne ljubavi, želio je postaviti
pitanje: koji od njih dvoje je bolje
odražava. Odgovor je jednostavan:
oba. Dan kada se dva srca pronađu,
njihov poziv poprima svjež i
mladenačko lice, poput supružnika u

Pjesmi nad pjesmama. Ali to lice
svaki put vraća svoju mladolikost
kada, tijekom svog života, njih dvoje
iznova prihvaćaju svoj poziv da
odgovore na ljubav. I tada, da, ta
ljubav postaje jaka kao smrt.[22]

Carlos Aynelà

[1] Sveti Josemaria, Put, br. 27.

[2] Sveti Josemaria, Susret s Krsitom,
br. 30. Usp. br. 22-30, koji sadrži
homiliju “Brak: kršćanski poziv”.

[3] Put, br. 27. Usp. također br. 360.

[4] Usp. Sveti Josemaria, Apuntes
íntimos, br. 1697 (10. listopada
1932.), u Andres Vázquez de Prada,
Utemeljitelj Opusa Dei, sv. 1, Sceptre
Publishers, Princeton, 2001., str.392.

[5] Sveti Josemaria, bilješke iz meditacije, 12. listopada 1947., u Dok nam je govorio na putu, str. 31.

[6] Usp. Ibid. „Ovo je formula koju sam odabrao kao blagoslov za putovanje, dodajući joj zaziv upućen Gospi: Beata Maria intercedente, bene ambules: et Dominus sit in itinere tuo, et Angelus eius comitetur tecum [Po Gospinom zagovoru neka vam bude sretan put: i neka Gospodin bude na vašem putu i neka vas njegov anđeo prati].“

[7] Sveti Ivan Pavao II. nazvao je brak „prvobitnim sakramentom“ (usp. Opća audijencija, 20. listopada 1982. i 23. svibnja 1984.).

[8] Fernando Ocáriz, Pastoralno pismo, 14. veljače 2017., br. 25.

[9] Franjo, Opća audijencija, 2. rujna 2015.

[10] Joan Maragall, “Elogio del vivir” u Vida escrita, Madrid, Aguilar, 1959., str. 105.

[11] Sveti Josemaria, Susret s Kristom, br. 42.

[12] Sandor Marai, El último encuentro, Salamandra, Barcelona, 2007., str. 107.

[13] Fernando Ocáriz, Pastoralno pismo, 4. lipnja 2017.

[14] Susret s Kristom, br. 24

[15] “A los árboles altos,” popularna pjesma na koju sveti Josemaría aludira u Putu, br. 145.

[16] C.S. Lewis, Četiri ljubavi, poglavlje 6.

[17] Susret s Kristom, br. 23.

[18] Isto, br. 26.

[19] Isto, br. 27.

[20] Franjo, Homilija za kanonizaciju, 27. travnja 2014.

[21] Sveti Ivan Pavao II., Opća audijencija, 27. lipnja 1984.

[22] Usp. Isto, i Pj 8,6.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/nesto-veliko-sto-je-ljubav-
xii-poziv-na-brak/](https://opusdei.org/hr-hr/article/nesto-veliko-sto-je-ljubav-xii-poziv-na-brak/) (2.03.2026.)